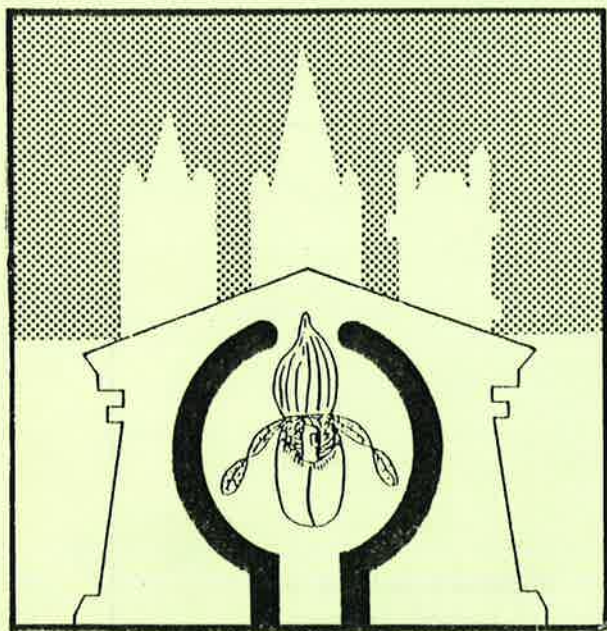

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

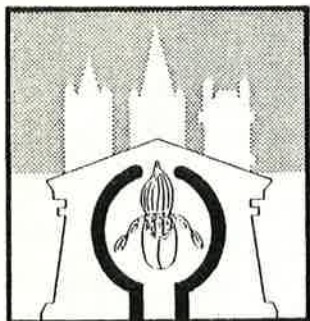

driemaandelijks tijdschrift
vierde jaargang
nr. 1 maart 1985

De VRIENDEN
van de
PLANTENTUIN
GENT

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

chtiemaandelijks tijdschrift
vierde jaargang
nr. 1 maart 1985

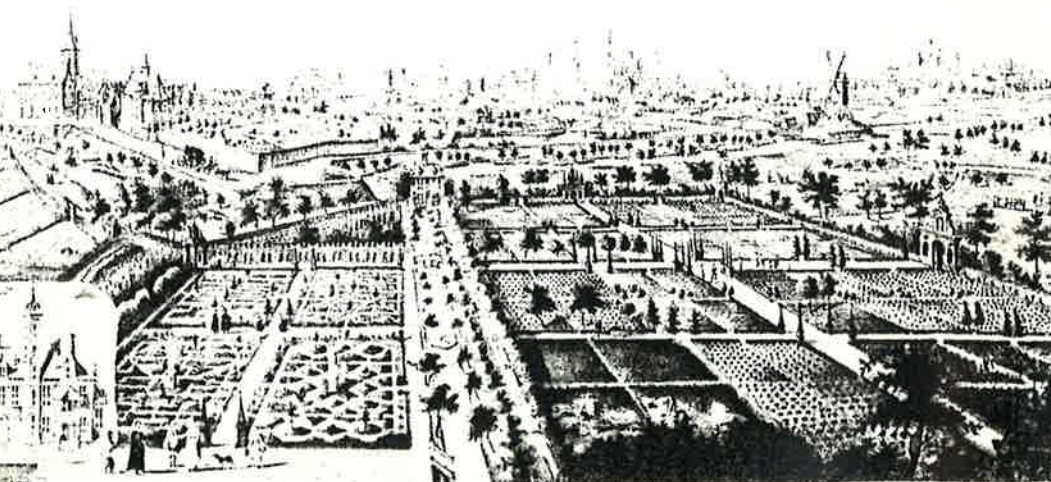
INHOUD :

De Gentse Floraliën	blz. 2
Gemengd Boeket	23
Ikebana-cursus	27
De Serres van Laken	28
Lidkaart	op de kft
Activiteitenkalender 1985	als bijlage

Vanuit o.a. de St.-Pietersabdij werd de land- en tuinbouw in het Gentse met alle mogelijke middelen bevorderd.

De internationaal vermaarde tuin 'de Belvédère' van bisschop Triest.

EEN BROK GESCHIEDENIS.

De Gentse Floristen

WAT VOORAF GING.

Gent en omgeving is een bakermat van de sierplantenteelt, het hofbouwcentrum van ons land geweest. Steeds is er een grote bekoring uitgegaan van planten en bloemen op de inwoners van onze streken, geplaagd nochtans met een van nature zeer arme grond.

Waren het vroeger echter alleen voedingsgewassen en enkele fruitboomsoorten, dan zouden de kloosters en abdijen tijdens de middeleeuwen daar grondige veranderingen in brengen. Ze bevorderden weliswaar de landbouw, maar vooral het aanleggen van kloostertuinen met kruiden en geneeskrachtige planten, bracht reeds een eerste grote bekendheid.

Vlaamse ridders brachten van hun kruistochten nieuwe plantensoorten mee.

Specerijen, artsenuykruiden en uitheemse vruchten werden in de abdijtuinen geacclimatiseerd en een ruilhandel tussen abdijen, kloosters en kastelenijen nam geleidelijk toe.

Beroemde namen uit de Renaissance tijd : Dodoens (Rembert Dodonaeus), Charles de l'Ecluse (Clusius), Mathias de l'Obel uit Rijsel (Lobelius) speelden hier reeds een grote rol.

Tijdens de donkere jaren van de godsdienstoorlogen weken vele befaamde kwekers en botanici uit naar andere landen, minder naar Engeland, meer naar Nederland, waar ze dan ook aan de basis en de roem van tulpen- en andere bolgewassen-kweek lagen. Fei-

telijk kwamen die in onze gewesten vanuit Constantinopel door Busbeck, ambassadeur bij het Turkse Hof. In de 18e en 19e eeuw beperkte de bloemenverkoop zich hier uitsluitend tot deze soort, product van eigen bodem.

Intussen kenden we hier een zeer verdienstelijk figuur, namelijk bisschop Antonius Triest, beschermheer van de "Confrérie Ste Dorothee", een Gentse broederschap van hoveniers en plantenliefhebbers gesticht in 1648. Hij was een verwoed plantenliefhebber en zijn tuin, de Belvédère, gelegen bij de Leie en de St Martinuskerk op de wijk Ekkergem te Gent, was internationaal vermaard. Het was voor velen ook een voorraadschuur van planten en gewassen.

De vroegere Gentse bloemenmarkt op de Kouter.

We moeten echter wachten tot de tweede helft van de 18e eeuw naar een tweede zeer verdienstelijk figuur voor Gent, welke aan de basis lag van een nieu-

we totale verandering : Toontje Verstuyft. Op een junizondag in 1772 kwam hij met een paar plantjes naar de vogelmarkt en vond hij kopers voor zijn zes potjes "Balsaminen" en enkele struikjes " Kassauwen". Dit voorbeeld werd weldra door meerdere hoveniers gevolgd en de Gentse bloemenmarkt op de Kouter kende zijn ontstaan.

Intussen gingen kwekers nieuwe variëteiten importeren uit Engeland.

Tijdens de Franse overheersing stagneerde deze handel en was elk contact met Engelse kwekers bijna onmogelijk.

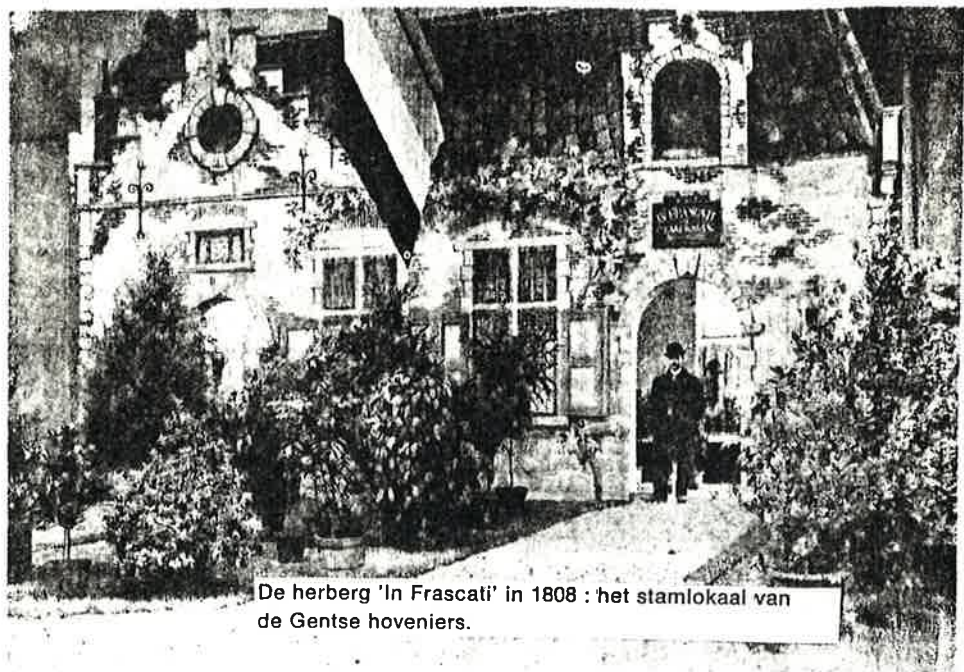
Een lichtpunt echter : het Napoleon bewind gaf een flinke stoot aan de lokale sierteelt en in 1796 werd de groententuin van de afgeschafte Baudeloo-abdij onder leiding van B. Coppens en K. Van Hulthem ingericht als botanische tuin, de oorsprong van onze huidige Plantentuin. Maar dat is een andere geschiedenis !!!!

DE BESCHEIDEN START TIJDENS HET NAPOLEONTISCH TIJDPERK.

We schrijven 1808.

Bij de goeie burgerij was er een groeiende belangstelling voor het kweken van bloemen en planten. Gent was in deze periode nog een landelijke stad met een reeds rijk verleden, een ontluikende textielnijverheid, met enkele bedrijven van hoveniers-bloemenkwekers, zowel beroeps als liefhebbers, voornamelijk op de wijk Ekkergem. De Gentse Coupure, gegraven in 1750, was toen een geliefkoosde wandelplaats van de Gentse burgerij en naast een paar windmolens trof men er vruchtbare akkers en moestuinen aan. Ook het stamlokaal van de Gentse hoveniers was daar gevestigd. Op het einde van de Coupure was de herberg **FRASCATI**, met luthof en danszaal, gelegen, uitgebaat door een zeer schrandere kastelein, tevens hovenier, Cornelis Lanckman.

Toen Frans van Cassel, een der gewone gasten van

de herberg, terugkeerde van een reis naar Engeland, vertelde hij zijn collega's over zijn bevindingen met de Engelse hoveniers. Hij vertelde hen van die verenigingen welke periodieke tentoonstellingen inrichtten, waar planten en bloemen gekeurd werden, enz. Zijn geestdrift sloeg denderend over op zijn vrienden en amper een maand nadien, op 3 november 1808, werd de maatschappij "Société d'Agriculture et de Botanique à Gand, Capitale de la Province de la Flandre Orientale", de latere Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde, boven de doopvont gehouden.

De statuten werden ondertekend door 47 personen waarvan velen de botanische geschiedenis zijn ingegaan.

Het doel van de maatschappij was **"de voortteeling ende kennisse der kruydkonst ende de volmaektheyd in het voortteelen soo van binnen als buitenlandsche**

gewassen". Om dit doel te bereiken zou "een jaarlijkse tentoonstelling van gewassen, blokken, kleine boomkensen ofte planten plaats hebben op de dag van de H. Dorothea, patroonesse van de hoveniers ende gewaskundigen".

Op 7 februari 1809 richtte de maatschappij in de herberg Frascati haar eerste tentoonstelling in. De start van een sprookje was gegeven, en heden, na 175 jaar hebben deze tentoonstellingen nog steeds een internationale weerklank.

We mogen ons terecht afvragen welke plaats de nationale Belgische tuinbouw vandaag zou innemen in onze economie, was Frans van Cassel in 1808 niet naar Engeland geweest of hadden zijn collega's niet die geestdrift opgebracht, of was de kastelein van de Frascati niet zo schrander geweest om dit alles nog aan te moedigen en zijn danszaal ter be-

schikking te stellen.

Deze bescheiden tentoonstelling is wel de wieg geweest van de huidige Gentse Floraliën maar is verder in geen enkel opzicht met de hedendaagse te vergelijken. Enkele liefhebbers en tuinders brachten toen op 48m² een vijftigtal planten samen, waaronder *Erica triflora*, *Camellia japonica* (eerste eervolle vermelding), *Cyclamen persicum*, *Arbutus andrachne*, *Dillenia scandens*, *Jasminum glaucum*, *Mimosa heterophylla*, *Cyclamen comm.*, *Correa alba*, *Aletris capensis*, *Illicium parviflorum*, *Illicium floridanum*, *Agave striata*, *Viburnum lantana*, *Nerium oleander*, *Daphne odora*, *Rosa chinensis*, *Daphne purpurea*, *Jasmijn van Valencia*, *Scilla maritima*, *Pancratium amboinense*, *Cineraria cruenta*, *Ledum latifolium*, *Ledum angustifolium*, *Justicia pulcherrima*, *Rosa portlandica*, *Mimosa longiflora*, *Rhododendron ferrugineum*, *Rhododendron hirsutum*, *Rhododendron ponticum*, *Magnolia grandiflora*, *Magnolia ferruginea*, *Magnolia nova species*, *Ceanothus discolor*, *Andromeda lucida*, *Andromeda rosmarinifolia*, *Andromeda axillaris*, *Plumbago rosea*, *Phylica ericoides*, *Phylica plumosa*, *Phylica spicata*, *Erica herbacea*, *Portlandia rosea*, *Heliotropium peruvianum*, *Arbutus unedo*, *Sparmannia africana*, *Reseda arborescens* en *Lonicera tatarica*.

De zaal was verder opgesierd met tulpen, narcissen, hyacinten, crocussen en artistiek verzorgd met diverse soorten snijbloemen.

De tentoonstelling kende een onverhoopt succes, de belangstelling was zeer groot.

Reeds op 29 juni 1809 werd een tweede tentoonstelling ingericht : 137 planten werden uitgestald en de pers uit die tijd was opgetogen en vol lof voor de inrichters.

Elk jaar werden twee tentoonstellingen gehouden waarvan er veel door een of andere gebeurtenis de geschiedenis ingingen.

In 1810 (de derde in de reeks) behaalde de toenmalige

Burgemeester Lieven Bauwens de grote zilveren medaille met zijn door "bloemen en vruchten beladen **Coffea arabica**" wat er ook op wijst dat hij naast zijn textielbelangstelling ook oog had voor de botanische wereld.

Op de Wintertentoonstelling van 1811 bekwam de heer Mortier een zilveren medaille voor de eerste camelia met dubbele bloemen, de **Camellia japonica fl. pl.** De dubbele camelia was een ophefmakende verschijning want in Gent kende men alleen de enkele rode.

De leefbaarheid van de Maatschappij was bewezen en de officiële staatsbescherming werd verkregen.

De zesmaandelijks tentoonstellingen volgden elkaar op met de regelmaat van de klok en elke tentoonstelling groeide uit tot een binnen- en buitenlands succes.

De bijval was voornamelijk te danken aan de goede samenwerking van de hoveniers die weldra gespecialiseerde bloemisten werden, en de liefhebbers die vooral onder de burgerij aangetroffen werden.

In 1814 werd een speciale tentoonstelling gehouden ter gelegenheid van het Congres en het alhier ondertekende vredesverdrag tussen Engeland en de Verenigde Staten van Amerika.

HET NEDERLANDS BEWIND.

In 1815 kwam er een nieuwe start voor de Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde.

We waren voortaan gehoorzaamheid verschuldigd aan Willem I, koning der Nederlanden. Hij had een voorliefde voor Gent, schonk ons een Universiteit, bevoordeelde de overzeese handel en de katoenindustrie. Hij bewees zijn belangstelling voor de plantensiereteelt door Beschermheer te worden van de Maatschappij.

Frascati was veel te klein geworden en achtereenvolgens werd de tentoonstelling gehouden in de nieuwe herberg van Lanckman, "De Zaal van Flora" in de Holstraat.

K. Van Hulthem volgde de overleden voorzitter J.X. Van de Woestijne op.

De Maatschappij verkreeg de Koninklijke titel en het recht een wapenschild te voeren : Flora en Ceres als schildhouders met in de bovenste kwartieren landbouwalaam en twee gekruiste vlasruikers en in de onderste kwartieren een roos en tuinbouwalaam. Als zinspreuk werd "Veneficia mea, quirites, haec sunt" verkozen. (Mijn tovermiddelen, Romeinen, hier zijn ze).

De tentoonstellingen kenden van jaar tot jaar een grotere belangstelling; de erkenning van de belangrijkheid ervan kon niet uitblijven.

Koningen, prinsen en edelen uit alle werelddelen toonden hun interesse en werden beschermleden. Talrijke zendingen nieuwe planten en zaden werden aan de Gentse Plantentuin toevertrouwd en door de deskundige Mussche tot groei en bloei gebracht

In 1828 werd de zaal van de Flora ook te klein en achtereenvolgens verhuisde men van de St Joriszaal naar de Pacificatiezaal in het Gentse stadhuis.

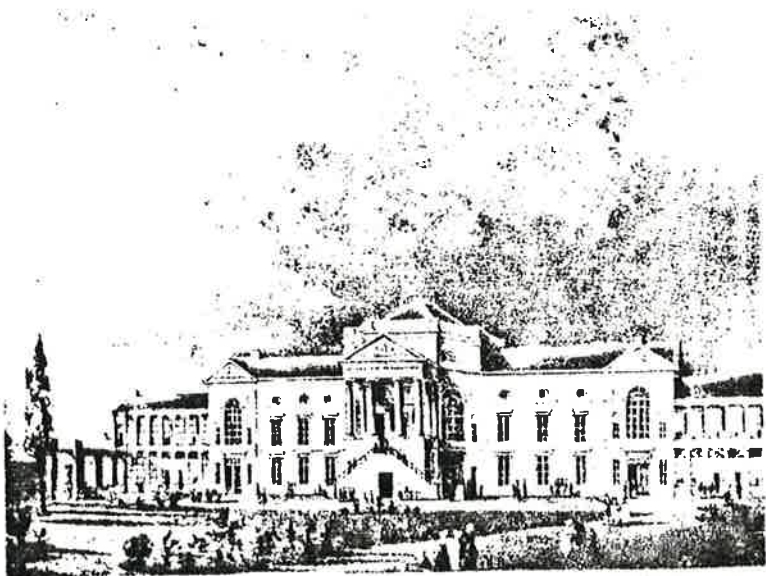
DE BELGISCHE PERIODE.

De Belgische omwenteling verlamde de werking voor korte tijd. De tentoonstellingen hernamen echter en de belangstelling nam toe.

Op het Jubelsalon van 1834 (25e verjaring) waren niet minder dan 2924 planten verenigd. Het belangrijkste feit was het bezoek van Koning Leopold I.

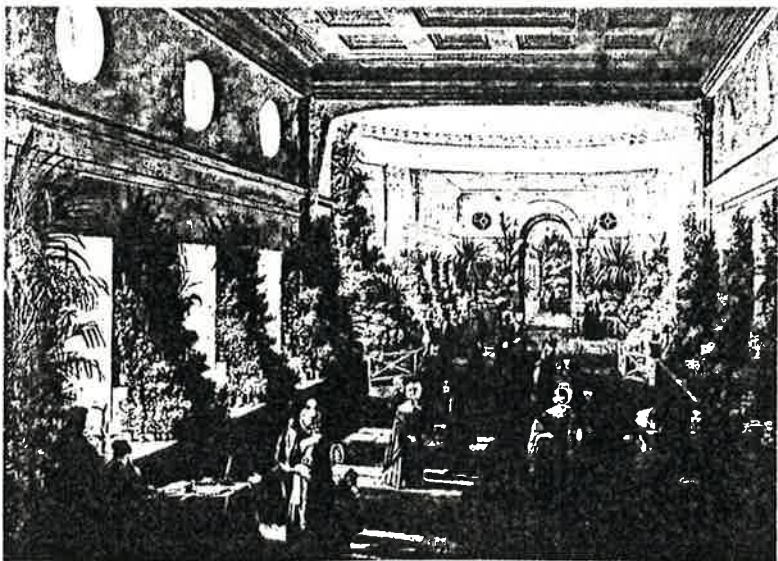
Ondertussen verhuisde men terug, o.a. naar 't "Paleis" van de Universiteit en later, terug in de buurt van zijn oorsprong, naar het Casino op de Coupure. Deze zaal werd hiervoor speciaal gebouwd en ingehuldigd met de 56e zesmaandelijke tentoonstelling op 12 maart 1837. Het was een internationale bloemen- en plantententoonstelling van ongeveer 5000 planten.

De jury werd internationaal en ook meer en meer de deelname. Het was een eer deel te nemen aan deze manifestatie. Ook besliste het bestuur in de

CASINO 1851

De eerste tentoonstelling
In het Casino aan de
Coupure, Gent (1837).

toekomst slechts om de vijf jaar een tuinbouwmanifestatie te organiseren.

In 1843 bezocht zowel koning Leopold I als de Engelse koningin met de prins-gemaal Albert de tentoonstelling.

In 1845 werden voor het eerst palmen en bloeiende leliën voorgesteld, evenals verzamelingen cacteeën, coniferen en gladiolen.

In 1846 werden 4210 planten tentoongesteld waaronder grote palmbomen en schroefpalmen.

In 1852, had het derde vijfjaarlijks salon slechts 3500 planten, omdat de kwaliteitseisen van de organisatoren zeer streng waren.

Ter gelegenheid van het huwelijk van de hertog van Brabant, nadien Leopold II, met de aartshertogin Maria-Hendrika van Oostenrijk, werd de tentoonstelling in 1853 ingericht. Voor het eerst was er de feestelijke verlichting. Driehonderd gasbekken zaten verdoken tussen de planten en gaven een feeëriek uitzicht.

De kroniekschrijvers uit die tijd zagen het dichterbij als "de tijd der duizend-en-één-nacht, het verwezenlijken van één der Oosterse toverspelen die de inbeelding onzer voorvaders vleiden."

Commentaar is hier overbodig.

Voor het eerst zien we de begonia opdagen.

In 1857 waren zeldzame verzamelingen cacteeën, palmen, camelia's, azalea's, rhododendrons, varens en boomkwekerijprodukten te bewonderen.

Ook koppelde men er een tentoonstelling van schilderijen, met motieven uit de plantenwereld, aan vast. Deze schilderijen waren van de lijfarts van de Keizer van China.

Naast haar vijfjaarlijkse internationale tentoonstellingen, hield de Koninklijke Maatschappij nog haar zesmaandelijks, waar de nieuwe kweekprodukten en nieuwe aanwinsten konden uitgesteld worden om aan

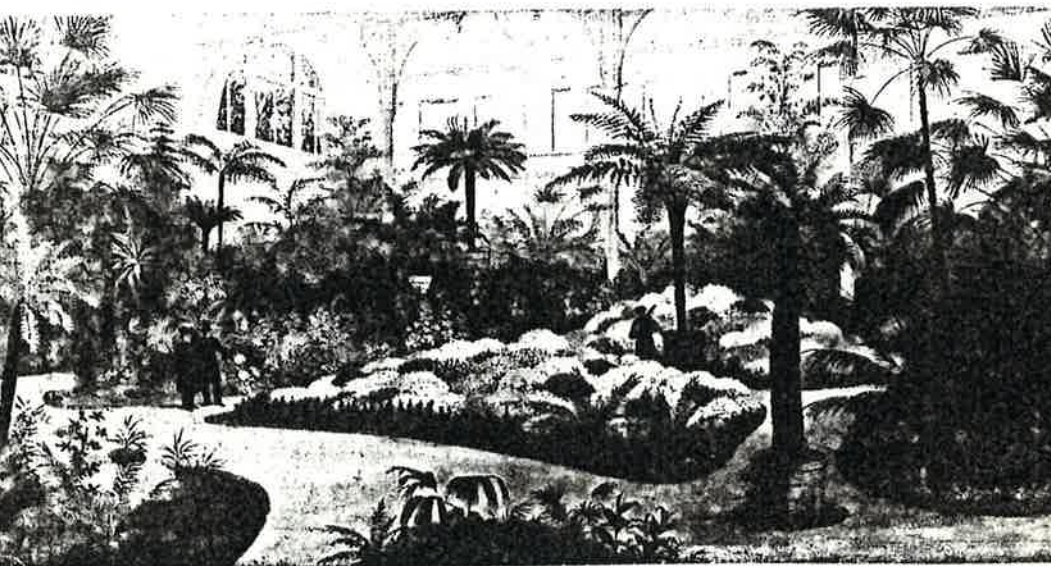
zeer strenge keuringen onderworpen te worden.

Uit 1860 stammen de nu nog steeds doorgaande keuringen tijdens de bloemenmarkt op de Kouter de eerste zondag van de maand.

Na zijn 52-jarig bestaan kan de Koninklijke Maatschappij terugblikken op 115 tentoonstellingen waarop zo'n 150.000 planten tentoongesteld werden, en 325 gouden, 259 vergulde, 2500 zilveren, 500 bronzen medailles toegekend werden.

De vijfjaarlijkse internationale tentoonstellingen volgden elkaar op. Telkens kwamen er nieuwe planten bij. De zaal van het Casino werd terug te klein.

Een zaal van 2500m² (toenmalige kostprijs 130.000fr) werd bijgebouwd, waardoor de volgende tentoonstelling slechts in 1868 doorging. Er kwam veel kritiek op deze zaal die vergeleken werd met een spoorweghal maar het voordeel had aan de bezoekers bij het binnenkomen een algemeen zicht op de bloemenpracht te geven.

Schilderij van Capeinick :

de vijfjaarlijkse tentoonstelling van 1868 met ingebruikneming van de nieuwe zaal.

In 1873 zien we voor het eerst de nu nog gebruikte naam van **FLORALIËN** verschijnen.

De totale doorbraak van de azalea ten nadele van de Camelia stamt ook uit deze periode.

De Floraliën van 1883 bevestigen deze opkomst maar ook de mogelijkheden voor kamerplanten werd onderstreept. Collecties Anthurium's, Caladium's, Marantha's, Bromeliaceeën, Codiaeum's, Coleussen, Medinilla's, Dracaena's, palmen, enz. waren te bewonderen. Ook de Orchideeën waren voor de eerste maal in grote getale aanwezig en namen een ereplaats in.

Het is vanaf 1884 dat de Syndicale Kamer der Belgische Hofbouwkundigen besloot maandelijks tentoonstellingen in te richten, in samenwerking met de Koninklijke Maatschappij met de bedoeling de sierteeltprodukten aan een ernstige keuring te onderwerpen. Mettertijd zouden deze de zesmaandelijks manifestaties van de Koninklijke Maatschappij vervangen, zodat deze laatste alleen nog de organisatie van de Floraliën zou verzorgen.

In 1888 begon men meer aandacht te schenken aan de wetenschappelijke benamingen en om de vooruitgang na 80 jaar klaar en duidelijk te stellen werden de 48 m² van Frascati in een natuurgetrouw decor ter vergelijking opgesteld in de toenmalige grotere ruimte. Slechts 3 planten ontbraken : Jasminum glaucum, Andromeda lucida en Portlandia rosea.

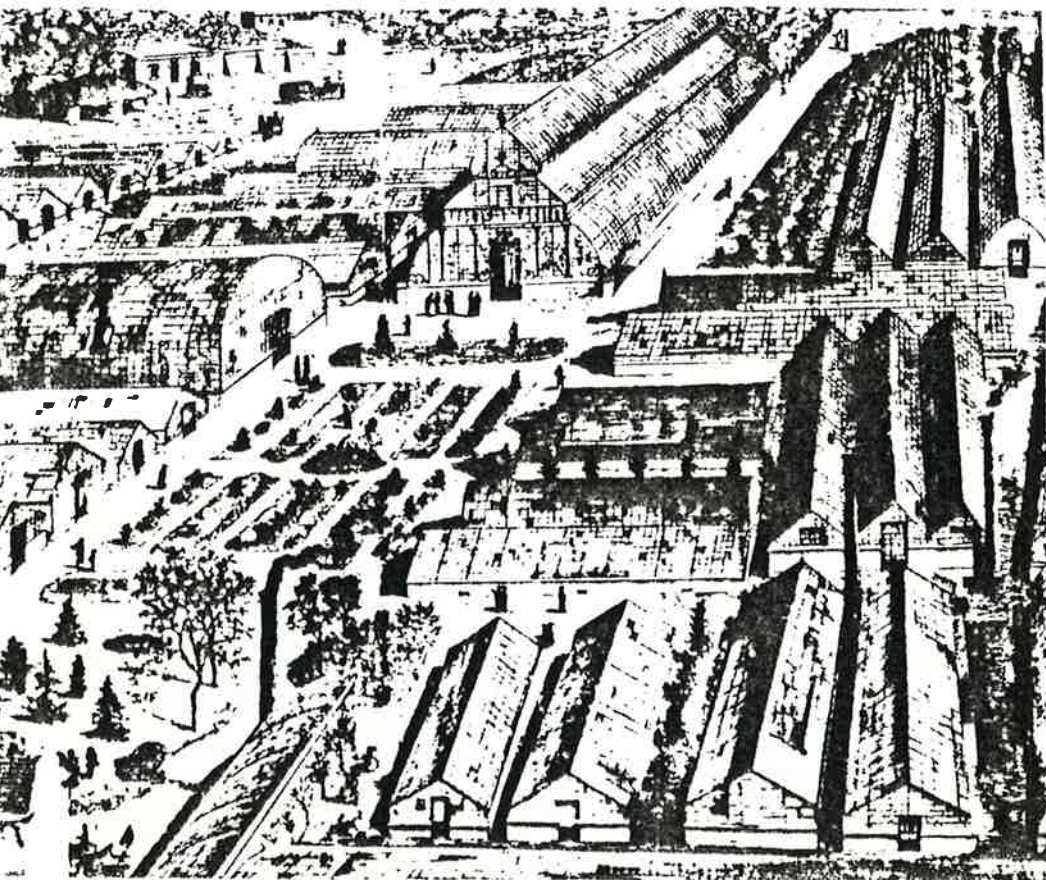
De Floraliën van 1892, een herfsttentoonstelling, stelde voornamelijk de Chrysanten in het daglicht. Het bijgebouw van 2500m² was veel te klein voor de 1396 inzendingen, daar nu ook de grotere exemplaren hun intrede deden.

Een Kentia van 7m hoog, een Cocos wedelliana van 3m, varens als bomen, andere planten met 2m doorsnede en voornamelijk de reusachtige grote azalea's brachten de mensen van de ene verbazing naar de andere.

Men dacht lang dat deze Floraliën van 1898 nooit

zouden overtroffen worden. Ze werden beschouwd als de wonderbaarste tuinbouwmanifestatie van de eeuw. Over 8000m² kon de toenmalige tuinbouwarchitect Ed. Pynaert een enorm groot aantal planten samen brengen. Ook het buitenland was zeer goed vertegenwoordigd.

In 1898 waren er reeds 239 bloemisterijen met wereldfaam, waar 656 mensen werk vonden.

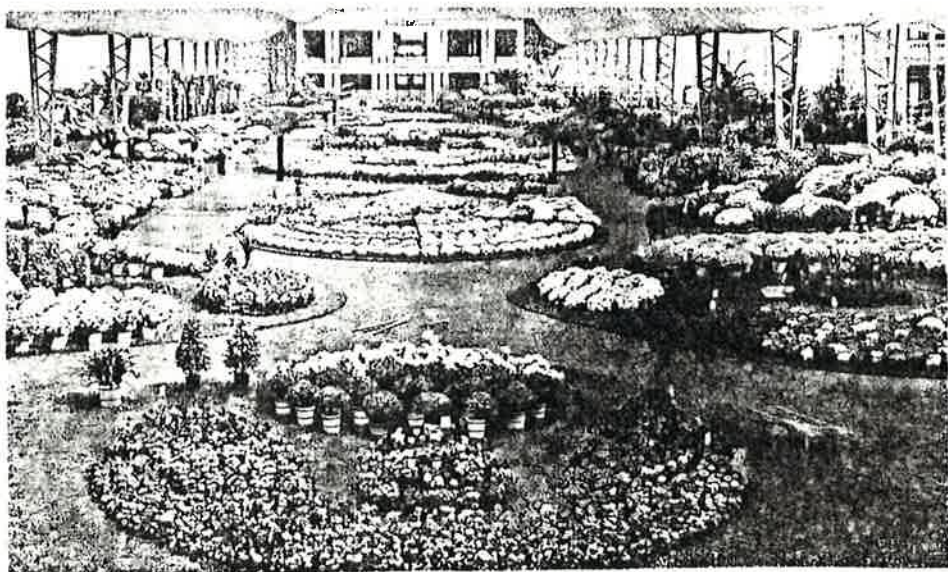

DE SERRES VAN DE COMPAGNIE CONTINENTALE D'HORTICULTURE

Langs de Coupure in de 19de eeuw

Na de nieuwe schikking tijdens de Floraliën van 1903 (de planten meer in groepen samenbrengen) en de 100jarige viering van 1908 met een oppervlakte van 10.000m² en zijn 150.000 bezoekers begon men vlug deze van 1913 voor te bereiden. Deze viel immers samen met de Wereldtentoonstelling. De lokalen waren te klein en in overleg met de stad Gent, besloot men architect V. D. Voorde de opdracht te geven een nieuwe hal te ontwerpen en deze op te bouwen in het Citadelpark. De totale oppervlakte van dit feestpaleis bedroeg 28.824m². Een grote hal van 170m lang, 60m breed en 8m hoog diende als de koude kas en de warme kas was 75 m lang en 60 m breed. De nieuwe gebouwen werden na de Wereldtentoonstelling van 1913 overgedragen aan de stad Gent en herbergen de Floraliën tot op heden.

Een paar gebruikte gebouwen zijn intussen wel vernieuwd, maar steeds zit men met eenzelfde probleem namelijk te weinig oppervlakte om al het moois ten toon te stellen.

De Gentse Floraliën in het Casinogebouw
ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling te Gent in 1913.

TUSSEN DE TWEE WERELDOORLOGEN.

De oorlogsomstandigheden van 1914-1918 legden elke activiteit stil. De teruggang van de Gentse sierteelt was onvermijdelijk en zware klappen brachten onmetelijke en onherstelbare schade toe. Men vroeg zich terecht af wat de toekomst van de sierteelt zou worden, alsook van de Floraliën, daar diverse verzamelingen vernietigd werden. Maar met de koppigheid, eigen aan onze stad zou men na de oorlog herbeginnen en na veel moeilijkheden en hard werken, de nieuwe Floraliën inrichten in 1923. Het waren de "Floraliën van de Herstelling" en voor de dames ook gedenkwaardig : na een 115jarig bestaan was het voor de eerste maal dat een dame, mevr. D. de Vilmorin, aan het traditioneel banket deelnam.

De Belgische, Gentse, tuinbouw bewees de toekomst hoopvol te mogen tegemoet gaan.

1928. Nooit voordien had de tuinbouw een zo luisterrijk feest gekend. Daags na de opening telde men reeds de 120.000e bezoeker; het totaal aantal werd op één miljoen geschat verdeeld over 8 dagen.

De Floraliën van 1933 vergden de totale inzet van honderden vrijwilligers en de medewerking van de ganse Belgische sierteelt. 8.000 Azalea's werden opgesteld en vele verzamelingen zouden de bezoekers van gans de wereld verbazen.

Opvallend was ook de inzending van de 75 gemengde rhododendrons uit Java en de Himalaya door de firma Van Houtte.

Hoewel de Camelia sinds lang door de Azalea was verdrongen, bracht de firma V. De Bisschop toch weer een prachtige verzameling van deze bloemen. Ook de cacteeën waren talrijk aanwezig en stonden volop in de belangstelling. Cactus was toen nog steeds synoniem voor geheimzinnig produkt uit het plantenrijk.

De 21e Floraliën van 1938 werden traditiegetrouw geopend door de koning vergezeld van de Graaf van

Vlaanderen en Princes Josephine-Charlotte.

Nooit voordien zag men grotere rijkdom aan orchideeën, azalea's, palmen en diverse kasplanten. Men was er in geslaagd het artistieke aan het nuttige te paren bij de voorstelling en opstelling van de planten. De Wintervelodroom was het exotische paradijs van orchideeën.

De toeloop was zeer groot ondanks het dreigend oorlogsgeweld, de economische crisis en werkloosheid die er toen ook heerste.

Amper twee jaar later ontbrandde de tweede wereldoorlog en de feesthallen in het Citadelpark werden verwoest.

In vergelijking met 1914-1918 sloeg de sierteelt er zich beter door, overleefde en reorganiseerde zich vrij vlug na de oorlogsjaren.

NA DE TWEDE WERELDOORLOG.

Met spanning keek men uit naar de Floraliën van 1948. Maar de Koninklijke Maatschappij besliste er anders over. Het Azaleapaleis was nog niet volledig hersteld, de oorlogswonden nog niet geheeld en men besloot voortaan de Floraliën door te laten gaan tijdens de jaren eindigend op een 0 of een 5, dus in 1950. Hierdoor kreeg de jongere Koninklijke Maatschappij l'Avenir Horticole de gelegenheid haar 75-jarig bestaan met een bloemen en plantententoonstelling te vieren in 1948. Een succes, voldoende om de 22e Floraliën van, 1950 met spanning tegemoet te zien.

Internationale kontakten werden gelegd, jongere aangetrokken om de rangen te vervoegen, te verjongen. Vele bekende bloemisten waren verdwenen: overleden, zaak overgelaten of gestopt: bloemisterijen werden verkaveld voor bouwgrond (bracht veel meer op en de vraag was groot!). Maar toch was de enorme toevoer van planten terug de oorzaak van plaatstekort.

Naast de massale deelname van de Belgische sierteelers, was er een massale inbreng uit Nederland en Frankrijk; ook Zwitserland en Italië zorgden voor een

niet te onderschatten collectieve inzending.

De Belgische sierteelt had weer de wind in de zeilen. De nieuwe kontakten, reeds tijdens de voorgaande Floraliën gelegd, gaven reeds zekerheid dat deze van 1955 alle voorgaanden zouden overtreffen.

Inschrijvingen uit binnen- en buitenland stroomden binnen en maatregelen drongen zich op om deze geweldige stroom op te vangen.

Onder de leiding van de heer Willy Redel, de directeur van de Gentse Plantsoendienst, zouden de Floraliën van 1955 in de annalen van de Belgische sierteelt een lichtpunt blijven, zowel wat betreft de kunstzin als de kwaliteit van de tentoongestelde planten, als de organisatie. Men sprak toen reeds van de **" WERELDFLORALIËN "**.

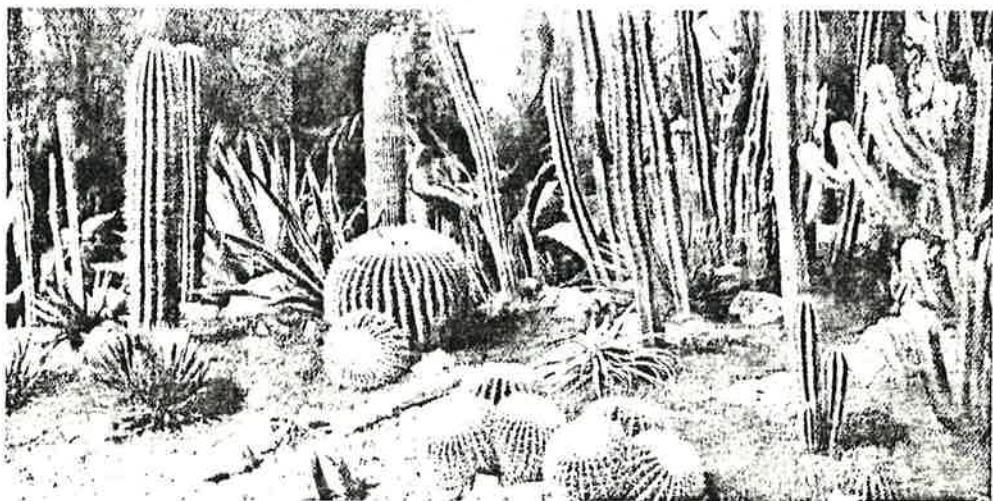
De Gentse Floraliën 1955 : een lichtpunt in de annalen van de Belgische sierteelt.

Zowel in collectief verband als individueel, hadden de deelnemers hun uiterste best gedaan om aan de buitenwereld, professionelen en liefhebbers, hun mooiste produkten te tonen. Hoewel sommige vaklui de indruk hadden dat de periode van grote, unieke exemplaren nu definitief voorbij was en het accent meer en meer gelegd werd op de grote variëteit van be-

schikbare en verkoopbare planten, was de aanvoer van buitengewone exemplaren toch vrij groot en viel het op hoe sommige firma's speciale inspanningen hadden gedaan om ter gelegenheid van deze Floraliën iets uitzonderlijks te presteren.

Besloten werd toen ook het nog beter te doen tijdens de volgende Floraliën in 1960. Was vroeger alles vrij symmetrisch opgevat, zo werd nu meer asymmetrisch gewerkt. Het aanleggen van wegen, bloemperken, indeling van ruimten en kleurencombinaties kwamen aldus beter tot hun recht. Hoogten en laagten, overzichtspodia, watervallen, beekjes en vijvers waar de planten zich in konden weerspiegelen, de ganse opzet was vernieuwd.

De Floraliën hadden een oppervlakte van 23.569 m² waarvan 15.584 m² bloemen en planten, 1129 m² waterpartijen en 6093 m² wegen. De lengte van het parcours bedroeg 1450 m. Ook de verlichting was heel bijzonder verzorgd. De techniek deed definitief haar intrede. Men gaf de bezoekers de mogelijkheid dit feëriek schouwspel optimaal te bewonderen. De

Floralien van 1965 hadden zeker gemikt op de grote massa. Feitelijk waren de Gentse Floralien nu uitgegroeid tot een enig kijkstuk en elke vergelijking met 1808, zowel inhoudelijk als artistiek, had geen zin meer.

Ze waren deel van het Nationaal Patrimonium geworden. Ze werden veel nagebootst, zelfs in het buitenland, maar ze waren niet te overtreffen.

Steeds ingericht met de bekommernis de belangen van onze sierplantenproducenten te verdedigen, werd elke moeilijkheid, zoals het verlies van plaatsruimte (de velodroom was na de brand nog niet volledig hersteld), doeltreffend opgevangen.

De grote deelname uit het buitenland, uit alle streken van de wereld, beklemtoonde de internationale erkenning. Men wenste op dit wereldrendez-vous aanwezig te zijn.

Ter gelegenheid van de Floralien 1970 zou men sterk aan de verjonging in de sierteelt werken, het strenge architecturale zou verdwijnen. Men keerde als het ware terug naar de eenvoudige vormgeving van het verleden, maar met aanwending van nieuwe technische snuffjes, verlichting, waterspelen, en dit op zowat 3 ha oppervlakte, wat nog maar eens te weinig bleek.

In 1975 en 1980 was de nieuwe bestuurder van de Gentse Plantsoendienst de heer G. Vyncke, belast met de vormgeving van de Floralien, een zware opdracht die hij met zeer veel enthousiasme en moed tot een goed einde bracht.

Het vertrouwde Floralienpaleis werd afgebroken en in 1975 stond er het nieuwe Congrespaleis wat de Floralien de zo nodige 5.000 m² oppervlakte meer bezorgde.

Precies in deze periode, en tot op heden, maken de Belgische bloemisterijen terug een zeer ernstige crisis door, de energie-crisis. De warmte- en stookproblemen dreigen veel kwekerijen ten gronde te richten, maar de Belgische sierteelt en de Gentse Floralien

zijn als een tweevuldigheid aan elkaar gebonden: zij leven door elkaar en zullen wellicht samen de huidige moeilijkheden overwinnen. Het stadsbestuur van Gent heeft zich evenmin onbetuigd gelaten en vecht ervoor om de Floraliën, de **Gentse Floraliën**, op hun geboorteground te behouden.

In 1808 begonnen in een danszaal van 48 vierkante meter, nu uitgegroeid in het complex van het Congresgebouw tot 35.000 m², om de liefde van de mens voor de planten te verkondigen. De moed, opofferingen, organisatie en het doorzettingsvermogen mogen niet verloren gaan na 175 jaar.

LEVE DE 29e GENTSE FLORALIËN !!!!!
Van 20 tot en met 28 april 1985.

Naar: L. TRIVIER - De Gentse Floraliën 1808 - 1975.
J. de KERCHOVE de DENTERGHEM
De Belgische sierteelt - 1970.
en andere kronieken en uittreksels uit dagbladen.

Een tuin moet in de eerste plaats de geest tot rust brengen en het hart verlichten.

Gertrude JEKYLL.

G E M E N G D B O E K E T

ZES TENTOONSTELLINGEN ROND BLOEMEN.

Ter gelegenheid van de Floraliën 1985 wordt in de Plantentuin en aangrenzend Biologie-gebouw, een imposante tentoonstelling over diverse aspecten van bloem en plant georganiseerd, onder de titel **GEMENGD BOEKET.**

In het unieke kader van onze internationaal bekende Gentse "hortus" wordt door diverse verenigingen of instellingen bloem en plant voorgesteld, telkens vanuit een verschillende, eigen benadering.

De gastheer, namelijk de Plantentuin van de Rijksuniversiteit Gent, en de Vrienden van de Plantentuin, zullen de aandacht vestigen op de Plantentuin zelf. In 1796 werd reeds een kruidtuin opgericht op de plaats van de tijdens de Franse overheersing afgeschaft Baudeloo-abdij. Deze tuin werd zowel een plaats van wetenschappelijk onderzoek als een wandelpark. In 1903 verhuisde deze tuin naar het terrein van de vroegere citadel. Een deel daarvan werd als park aangelegd, een ander deel werd bestemd voor wetenschappelijke en educatieve doeleinden en door Prof. Julius Mac Leod als Plantentuin aangelegd.

De Afdeling Handschriften en Kostbare Werken van de Universiteitsbibliotheek Gent pakt uit met **VIJF EEUWEN BLOEMEN- EN PLANTENBOEKEN.** Aan de hand van enkele zeer kostbare werken worden de voornaamste aspecten van de geschiedenis van de botanische illustratie in het gedrukte boek belicht.

Enkele dominanten van de botanische illustratie die aan bod komen zijn : kruidenboek, florilegia, cultuur van citrusvruchten, botanisten-reizigers, natuur-historische verzamelaars, botanische tuinen, botanische illustratoren, enz... Vele van deze werken werden nog nooit eerder aan het publiek getoond. Ter aanvulling van hetgeen uit eigen bezit komt, zullen ook een aantal kostbare werken uit de Bibliotheek van de Koninklijke Maatschappij voor Land- en Tuinbouw en uit andere bekende verzamelingen tentoongesteld worden.

De Stedelijke Gentse Bibliotheek onderstreept in haar bijdrage aan het gezamenlijk opzet het belang van het bloemen- en plantenboek voor de hedendaagse mens onder de titel **VAN BLOEMEN EN BOEKEN, DE DINGEN DIE NOOIT VOORBIJGAAN**. Is het toevallig dat zelfs in de wereld van de fictie vele bekende romantitels de naam van bloem of plant dragen te beginnen met de meest succesrijke roman van de jongste jaren "**Il nome della rosa**" of "De naam van de roos", door Umberto Eco, maar ook "**De Ranonkel**" (J. Hamelinck), "**De gele roos**" (L. Zielens), "**La tulipe noire**" of "De zwarte tulp" (A. Dumas), "**Bougainville**" (Clem. Schouwenaars).

Deze tentoonstelling geeft een keuze uit de boeken rond planten en bloemen, uit de wereld van fictie en de non-fiction.

Met de tentoonstelling **DE ROOS IN DE ART DECO** zit de vereniging Interbellum V.Z.W. volop in de artistieke sfeer. De roos is een van de meest voorkomende siermotieven in de art deco. Vooral in de jaren twintig werden rozen overvloedig gebruikt om sier- en gebruiksvoorwerpen op te fleuren. Frankrijk staat duidelijk vooraan in het gebruik van de roos als decoratiemotief, doch ook in andere landen trof men vaak rozen aan op allerlei voorwerpen en als gevelversiering. Deze tentoonstelling onderzoekt de evolutie van de roos als decoratiemotief in de jaren

twintig en dertig, vertrekkend van de Schotse en Oostenrijkse voorlopers. Zowat alle vormen van toegepaste kunst komen aan bod, terwijl ook aandacht wordt besteed aan gevelornamenten.

De tentoonstelling **INDUSTRIALISATIE IN DE BLOEMENTEELT**, wordt ingericht door het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel. Tussen de achtenveertig planten die getoond werden tijdens een eerste tentoonstelling in 1809 en de duizenden planten in alle mogelijke variëteiten die in de recente Floraliën zullen getoond worden ligt een lange weg van "industrialisering". Eenvoudige glazen kassen werden vervangen door hypermoderne bouwwerken, volledig winddicht, met automatische verlichting, beschaduwing en besproeiing. De gevarieerde plantenculturen uit de 19de eeuw maakten plaats voor specialisatie en monocultuur.

In het Palmarium van de Plantentuin brengt de Belgian Flowers Arrangement Society onder de titel **STIJLBOEKETTEN DOORHEEN DE EEUWEN** een vrij onbekende vorm van bloemschikken in België, namelijk het bloemschikken in oude stijl.

Er wordt gepoogd in ronde boeketten, ruikers, bloemslingers, bloemtrofeeën, enz... de sfeer van een welbepaalde periode in de kunstgeschiedenis op te roepen. Alhoewel zulke stijlboeketten nooit volledig authentiek kunnen zijn, kan men door het gebruik van aangepaste bloemen en planten, geschikt in een welbepaalde opbouw in een oude of antieke bloemhouder de sfeer, lijn, kleur en mentaliteit van een gekozen tijdperk zeer goed doen herleven.

Het decor voor deze boeketten zal niet alleen verzorgd worden door de Plantentuin en zijn Vrienden, maar ook het Arboretum Waeslandia zal een bijdrage leveren met unieke planten.

De inkom van het Palmarium zal verzorgd worden

door het Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw uit Mel-
le.

Dit instituut zal tevens instaan voor de organisatie van een aperitief concert op zondag 21/4 om 11u. en een ander op woensdag 24/4 om 19u30 telkens in het teken van bloemen en de lente. Voor verdere inlichtingen, gelieve de dagbladen en publiciteit te raadplegen.

De tentoonstelling gaat door van 19 april tot en met 19 mei. In het Palmarium zal ze echter slechts tot 28 april te bezoeken zijn.

De openingsuren zijn doorlopend van 9 tot 17u30.

We nodigen alvast onze leden uit op de opening welke plaats heeft op 18/4 om 19u.

FLORALIËN

VAN 20 TOT EN MET 28 APRIL.

Voor zaterdag 20 april kunnen we onze leden ingangskaarten bezorgen aan verminderde prijs: 500fr (inplaats van 600fr). Wie wenst er te hebben?

Het overeenstemmende bedrag van de nodige kaarten storten op onze rekening nr 001-1192154-O3 voor 1 MAART 1985, met de vermelding: "FLORALIËN".

De kaarten zullen U toegezonden worden tussen 1 en 15 april 1985.

* * * * *

Wij zoeken medewerk(st)ers in de eerste helft van april 1985 voor het opstellen van een tentoonstelling in de Plantentuin gedurende de Floraliën.

Op wie mogen we rekenen?

IKEBANA - cursus

INLEIDING TOT IKEBANA.

IKE = leven geven, doen leven.

BANA = bloem, plant.

Ikebana is de Japanse kunst om een bloem, een blad, een plant een tweede leven te geven in een eigen schikking. Het is de kunst die ontstaan is uit het respectvol aanschouwen van de natuur, de kunst die de onverbreekelijke samenhang in de natuur als uitgangspunt heeft en die in symbolentaal de harmonie tussen mens en natuur, geest en materie uitdrukt.

Via strikte regels die op een welbepaalde symboliek steunen kan men die kunst aanleren. Voor ons westerlingen geen gemakkelijke opdracht omdat wij hierin geen voorgangers gehad hebben en wij ons de Oosterse denk- en gevoelwijze niet zomaar kunnen eigen maken.

Nochtans kan iedereen die van bloemen en planten houdt, zonder daarom specifieke artistieke gaven te bezitten, Ikebana aanleren. Iedereen die veel wandelt, die oog heeft voor de natuur en leert kijken naar vormen en kleuren zal de natuur nog intenser beleven als enkele basisprincipes van Ikebana hem bijgebracht zijn.

Dit is de opzet van de reeks van 4 lessen die gegeven worden in de Plantentuin tijdens de maand maart 1985 op zaterdag voormiddag van 9u30 tot 12u.

Kostprijs voor de 4 lessen (al het materiaal: bloemen en takken + een syllabus inbegrepen) bedraagt 1000fr te storten op rekening nr. 001-1192154-03 met vermelding "Ikebana-kursus en dit voor 3 maart.

Data van de lessen: 9-16-23 en 30 maart 1985.

Meebrengen: snoeischaar, schrijfgereif.

Prikkers en schalen zijn ter beschikking, tips voor aankoop materiaal worden gegeven.

Vlug wezen, inschrijvingen beperkt tot 10 deelnemers.

TERUGKOMDAG !

Voor de dames van vorige cursussen is een nieuwe bijeenkomst voorzien op 1 juni om 9u30 in de inkomhal van het serrecomplex, om de reeds opgedane kennis aan te scherpen en om nieuwe ideeën uit te werken. De gemaakte stukken blijven staan tot en met 's anderendaags om als tentoonstellingsmateriaal te dienen tijdens onze maandelijkse rondleiding.

Materiaal medebrengen.

Inschrijvingskosten : 100 fr.

DE SERRES VAN LAKEN.

De serres van het koninklijk kasteel te Laken zullen dit jaar voor het publiek toegankelijk zijn op za 27 april, zo 28 april, di 30 april, wo 1 mei, do 2 mei, za 4 mei, zo 5 mei, di 7 mei, wo 8 mei, do 9 mei, za 11 mei en zo 12 mei, telkens van 10 tot 12 u en van 14 tot 17 u.

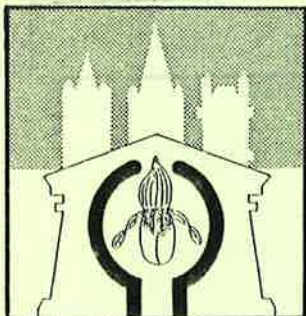
Daarenboven kunnen de verlichte serres bezocht worden van 21u15 tot 23 u op vr 26 april, za 27 april, vr 3 mei, za 4 mei, vr 10 mei en za 11 mei.

Voor de avondbezoeken wordt een toegangsrecht gevraagd van 50fr. Voor personen onder de 18 jaar is de toegang gratis.

Ingang van de serres : hoek van de Koninklijke Parklaan en de Van Praetlaan (standbeeld van Neptunus).
Parking : Vorstenhuislaan (rechtover het kasteel van Laken).

De VRIENDEN
van de
PLANTENTUIN
GENT

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
vierde jaargang
nr. 1 maart 1985

verantwoordelijke uitgever:

M. PLUS
Dilesstraat 35
9218 GENT-LEDEBERG
tel. 091-31 03 71